

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

**YORDAMCHI SO‘ZLAR MASALASIGA DOIR AYRIM
QARASHLAR**
SOME VIEWS ON THE ISSUE OF AUXILIARY WORDS
10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/TTTN4264

Turdiboyev Tohir Hasanovich

Akademik B.G‘afurov nomidagi

Xo‘jand davlat universiteti dotsenti, f.f.n.

tohirturdiboev65@mail.ru

***Annotatsiya.** Mazkur maqolada yordamchi so‘zlarning ayrim qirralari tahlilga tortilgan. Yordamchi so‘zlar mustaqil ravishda tushuncha ifodalamasa ham, uning atamasi bo‘la olmasa ham, lekin ular fikrning mantiqiy shakllarini ifodalashda ishtirok etadi, degan qarash o‘z ifodasini topgan. Fikrning mantiqiy shakllari deganda, muayyan bir mazmuniy bog‘lanish vositasi vazifasini bajaruvchi vositalar tushunilishi, bunday vositalar vazifasini ayrim hollarda yordamchi so‘zlar ham bajara olishi dalillangan. Masalan, ko‘makchi so‘z turkumiga mansub lug‘aviy birliklar fikr qurilishi birligi sanaluvchi har xil tushunchalararo turlicha aloqadorlikni ifoda etishda ishtirok etadi. Bog‘lovchilar esa tushunchalarning material qobig‘i sanaluvchi so‘zlararo va predikativ qismlararo mantiqiy munosabatlarni ifoda etish uchun xizmat qilishi aytilgan. Chunki yordamchi so‘zlar sof grammatik kategoriyalar sanaladi: grammatik kategoriyalar mantiqiy kategoriyalardan ajralgan holda mavjud bo‘lmaydi. Shuningdek, maqolada grammatik kategoriyalar bilan mantiqiy kategoriyalar orasida mushtarak mutanosiblik kuzatilgan holatlarda bu ikki kategoriya hodisalari o‘zaro muvofiqlashishi to‘g‘risida fikr bildirilgan.*

***Kalit so‘zlar:** so‘z, tushuncha, fikr mantiqiyligi, ko‘chish, pleonazm, mikrosistema, geterogen, gemogen, ierarxiyal-silsilali, neytralizatsiya.*

***Annotation.** This article analyzes certain aspects of function words. Although function words cannot independently express a concept or serve as its term, they participate in the expression of logical forms of thought. Logical forms of thinking are understood as tools that act as a means of some kind of semantic connection, and it is proven that in some cases the function of such tools can also be performed by auxiliary words. For example, lexical units belonging to the group of function words participate in the expression of various relationships between different concepts, which are considered as units of thought construction. Conjunctions are said to express logical relationships between the material shell of concepts and their predicative parts. This is because auxiliary verbs are considered purely grammatical categories: Grammatical categories do not exist separately from logical categories. The article also examines the possibility of mutual correspondence between grammatical and logical categories in cases*

where there is a general correspondence between grammatical and logical categories.

Keywords: *word, concept, logic of thought, power, pleonasm, microsystem, heterogeneous, homogeneous, hierarchical-ordinal, neutralization.*

Ma'lumki, so'z va tushuncha munosabati masalasi til va tafakkur birligi muammosining tarkibiy qismi hisoblanadi. Til birligi sanaluvchi so'zning tushuncha bilan aloqasini belgilashda, eng avvalo, so'z ma'nosi va uning tushunchaga munosabati masalasi turadi [Sumaronova, 1961:154].

Tushuncha ifodalovchi so'zlar o'zlarining konkret ma'nolariga matn orqali ega bo'ladi. Yordamchi so'zlarning matn qurilishida ishtirok etishi ularning ma'nosini ham belgilaydi. Shunisi ham borki, yordamchi so'zlarning ma'nolari mustaqil ma'noli so'zlar orqali anglashiladi. Mustaqil ma'noli so'zlarsiz ular qiymatsizlanadi, ahamiyati inkor etiladi. Shu bois yordamchi so'zlarning mantiqiy munosabat ifodalashdagi vazifasi faqat matn doirasida, mustaqil ma'noli so'zlar qurshovidagina ro'yobga chiqadi.

Yordamchi so'zlar mustaqil ravishda tushuncha ifodalama ham, uning atamasi bo'la olmasa ham, ularni fikrning mantiqiy shakllarini ifodalashda mutlaqo ishtirok etmaydi, deb bo'lmaydi. Fikrning mantiqiy shakllari deganda, muayyan biror-bir mazmuniy bog'lanish vositasi vazifasini bajaruvchi vositalar tushuniladiki, bunday vositalar vazifasini ayrim hollarda yordamchi so'zlar ham bajara oladi. Xususan, ko'makchi turkumiga mansub lug'aviy birliklar fikr qurilishi birligi sanaluvchi har xil tushunchalararo turlicha aloqadorlikni ifoda etishda ishtirok etadi. Bog'lovchilar esa tushunchalarning material qobig'i sanaluvchi so'zlararo (sodda gaplarda) va predikativ qismlararo (qo'shma gaplarda) mantiqiy munosabatlarni ifoda etish uchun xizmat qiladi [Sumaronova 1961:158-159]. Negaki yordamchi so'zlar sof grammatik kategoriyalar sanaladi: grammatik kategoriyalar mantiqiy kategoriyalardan ajralgan holda mavjud bo'lmaydi. Ayniqsa, grammatik kategoriyalar bilan mantiqiy kategoriyalar orasida mushtarak mutanosiblik kuzatilgan holatlarda bu ikki kategoriya hodisalari o'zaro muvofiqlashadi [Gorskiy, Komlev, 1958:75]. Ularning birini boshqasiz tasavvur etib bo'lmaydi. Bundan shu narsa seziladiki, yordamchi so'zlarni leksik ma'no ifodalashdan mutlaqo chetda deb bo'lmaydi. Ular ma'lum darajada lug'aviy ma'noga ega bo'ladi (A. Potebnya). Shunisi ham borki, yordamchi so'zlar ifodalagan lug'aviy ma'nolar mustaqil ma'noli so'zlar ifodalagan lug'aviy ma'nolardan farq qiladi. Lug'aviy ma'nolar mustaqil so'zlarning asosiy – yetakchi xususiyati sanalsa, yordamchi so'zlarga xos asosiy, yetakchi xususiyat grammatik ma'no bo'lib, lug'aviy ma'no ularning ustama xususiyati hisoblanadi. Leksik ma'nosi aniq anglashiluvchi yordamchi so'zlarda ham hal qiluvchi asosiy ma'no-bu grammatik ma'nodir. Muhimi yana shundaki, yordamchi so'zlarning lug'aviy ma'nolari ham ularning grammatik ma'nolari ta'siriga tortiladi, unga xizmat qiladi. Xarakterlisi yana shundaki, yordamchi so'zlarning grammatik ma'nosi ham ularning o'zi uchun emas, balki mustaqil ma'noga ega boshqa so'zlar uchundir [Avrorin 1961:227]. Yordamchi so'zlarning mantiqiy kategoriyalarga va lug'aviy-

semantik hodisalarga munosabati, ular bilan aloqadorligi tilshunoslikda an’anaviy talqin tusiga kirib qolgan: yordamchi so‘zlar nosemantik birliklar bo‘lib, nolisoniy borliq bilan bog‘liqlikka ega emas, ular atama bo‘la olmaydi. Ular faqat grammatik ma’nolar bildiradi.

Yordamchi so‘zlarning “ichki forma” (shakl) tushunchasiga munosabati masalasi ham ularning mustaqil lug‘aviy ma’noga ega yoki ega emasligi masalasini aniqlashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Mustaqil ma’noli ba’zi so‘zlar yordamchi so‘zlarga o‘tganda, ularning lug‘aviy ma’nolari xiralashgan tarzda saqlanadi. Masalan, *shunga qaramay, uxlaganiga qaramay* birliklari tarkibidagi *qaramay* yordamchisining ma’nosi “*U do‘stining yuziga qaramadi*” gapi tarkibidagi *qaramaslik* so‘zining ma’nosidan farq qiladi. Shu bois ham yordamchi so‘zlarga “mustaqil ma’noli so‘zlarning grammatik xususiyatlarini belgilash uchun xizmat qiladi” [Gvozdev, 1967:412] qabilidagi vazifa “yuklanib” kelmoqda.

Yordamchi so‘zlarning funksional almashinuvi, ularga xos turkumlardan biri ixtiyoridagi lisoniy birliklarning boshqa turkum ixtiyoriga o‘tishi yordamchi so‘zlar guruhining maxsus sistema ekanligi, bu sistema doirasidagi alohida ichki kategoriyalarning ma’lum xususiyatlar asosida tutashuvchi va ma’lum boshqa xususiyatlar asosida farqlanishi (oppozitsiyasi) kabilarni aniqlab olish orqali reallashadi.

So‘z turkumlari, ularning barcha tur va ko‘rinishlarini o‘z ichiga olgan holda, tilning yaxlit sistemasiga nisbatan gomogen sistemani tashkil qiladi. Ular yaxlit leksik-grammatik kategoriyalar uyushmasi sifatida yordamchi so‘zlarga nisbatan gomogen sistema tavsifida bo‘ladi. Mazkur uyushma yordamchi so‘zlarning konkret olingan alohida turlariga nisbatan geterogen sistema hamdir. Bu o‘rinda geterogen sistema tushunchasi til hodisalarining invariant qabatlanishiga muvofiqlashadi. Masalan, ko‘makchilar shu turkumga dahldor leksik birliklarning mikrosistemi (podtipi) tavsifida, umuman, yordamchi so‘zlar kategoriyasiga mansubdir. Yordamchi so‘zlar uyushmasi ko‘makchi, bog‘lovchi va yuklama kabi mikrosistema (podtiplar)ni birlashtiruvchi geterogen sistema-invariant qatlam hisoblansa, ana shu geterogen tizim-invariant qatlam mustaqil ma’noli so‘zlarni, modal so‘zlarni, taqlid so‘zlarni va undovlarni ham o‘z ichiga olgan, gomogen sistema-variant qatlamdir. Bundan shu narsa seziladiki, iyerarxiyal-silsilali bog‘lanish va ularning munosabati so‘z turkumlari mustaqil ma’noli so‘z turkumlari – yordamchi so‘z turkumlari va boshqalar; mustaqil ma’noli so‘zlar – ot, sifat va boshqalar; yordamchi so‘zlar – ko‘makchi, bog‘lovchi, yuklama uchun ham tegishlidir.

Neytralizatsiya sistema hosil qiluvchi eng muhim faktordir. Shuning uchun til elementlari, ularning oppozitsiya va korrelyatsiyasi biror bir tizim qamrovida o‘zaro bog‘lanadi. Neytralizatsiya dastlab fonologik tushuncha bo‘lgan. Uning nazariy asoslari N. S. Trubetskoy tomonidan oppozitsiyalar sistemasi haqidagi ta’limot sifatida yaratilgan.

Ma’lum bo‘ladiki, yordamchi so‘z turkumlarining ularga xoslangan belgi-xususiyatlari har doim mutlaq bo‘la olmaydi; so‘z turkumlarini o‘zaro farqlovchi

xususiyatlar ba’zan inkor etiladi va bu hol bir so‘z turkumiga xos lug‘aviy birliklarning, xoh u mustaqil ma’noli bo‘lsin, xoh u yordamchi, boshqa turkum ixtiyoriga ko‘chishiga sabab bo‘ladi.

So‘z turkumlariga xos neytralizatsiya so‘z turkumlari, shu jumladan, yordamchi so‘z turkumlarning ko‘chishi bilan bog‘liq omillaridan biridir.

Yordamchi so‘zlarning ko‘chishiga sabab bo‘luvchi boshqa omillar ham mavjud. Ulardan biri pleonazm hodisasidir. Pleonazm “nutqiy figura bo‘lib, sinonimik muqobil (ifoda)larning bir joyda yig‘ilishi” [Axmanova 1966:46], “til birliklarining semantik jihatdan takror holda” ishlatilishidir [Mahkamov, 1988:10].

Pleonazm hodisasi so‘zlashuv nutqida faol bo‘lib, unda bir xil yoki o‘zaro yaqin birliklar bir xil kategorial vazifada ishlatiladi. Masalan, *Paxtamizning hozirgi holati kuzda yaxshi hosil olishga ishontirib turibdi, ammo lekin shu vaqtgacha birorta klubimiz yo‘q* (Said Ahmad) qo‘shimcha gapida predikativ qismlari zidlovchi *ammo* va *lekin* bog‘lovchilari yordamida birikkan. *Ammo* va *lekin* bog‘lovchilari grammatik vazifasiga ko‘ra ham, ma’nosiga ko‘ra ham, bir xildir. Mazkur matn “bag‘ri”da ularning mushtarak qiymatiga putur yetgan, ulardan biri ana shu qiymat va vazifadan holilashib, yuklamalar zimmasidagi vazifa va ma’noni kasb etgan – qo‘shma gap predikativ qismlariaro zidlik ma’nosini kuchaytirishi uchun xizmat qilgan. Natijada yordamchi so‘z – bog‘lovchilar konversiyasiga yo‘l ochilgan.

Pleonastik qo‘llanish har xil vazifa va ma’nodagi yordamchi so‘zlar munosabatida ham vujudga keladi. Chunonchi, *va* – biriktiruv ma’nosidagi teng bog‘lovchi; *shuning uchun* esa sabab ma’nosidagi ergashtiruv bog‘lovchi. Nutqiy lahzalarda bir grammatik kategoriyaga mansub bo‘lgan, lekin har xil ma’no va har xil vazifadagi bu ikki bog‘lovchi yonma-yon qo‘llanib, pleonastik ifodaga sabab bo‘ladi: *Yomg‘ir ko‘p yog‘di va shuning uchun yo‘lda yurish qiyin bo‘ldi*. Mazkur qo‘shma gapda *va* bog‘lovchisi o‘ziga xoslashgan biriktiruv ma’nosi va tenglik aloqasi ifodachisi vazifasida emas; uning bu ma’no va vazifasi inkor etilgan. Chunki qo‘shma gapning predikativ qismlari sabab va uning oqibati ma’nosi munosabatiga ko‘ra birikkan. Mazkur ma’no munosabati tobelanish aloqasi tufayli ro‘yobga chiqadi. Demak, “*Yomg‘ir ko‘p yog‘di va shuning uchun yo‘lda yurish qiyin bo‘ldi*” polipredikativ qurilmasining funksional qismlari ergash (*yomg‘ir ko‘p yog‘di*) va bosh (*yo‘lda yurish qiyin bo‘ldi*) gaplar maqomida bo‘lib, ularning aloqasi *shuning uchun* bog‘lovchisi orqali amalga oshgan. *Va* bog‘lovchisi esa, ana shu predikativ qismlararo anglashiluvchi sabab va uning oqibati ma’nosini kuchaytirish, bo‘rttirish vazifasini bajargan – yuklama ixtiyoriga o‘tgan, uning boshqa bir so‘zga ko‘chish imkoniyati reallashgan.

Ma’lum bo‘ladiki, yordamchi so‘z turkumlarida so‘zlarning bir-biriga ko‘chish imkoniyati mavjud bo‘lib, ular ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi. Yordamchi so‘zlar bilan bog‘liq masalalar talaygina. Ularni aniqlash va o‘rganish navbatdagi muhim va kechiktirilmas vazifalarga aylangan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Аврорин В.А. Грамматика нанайского языка. Том II. – М. -Л., 1961.

- 2.Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. – М., 1966.
- 3.Гвоздев А.Н. Современный русский литературный язык. Фонетика и морфология. – М.: Просвещение, 1967.
- 4.Горский Д.П., Комлев Н.Г. К вопросу о соотношении логики и грамматики // Вопросы философии. – М., 1958.
- 5.Махкамов Н. Адабий норма ва плеоназм. – Тошкент: Фан, 1988.
- 6.Сумаронова Л.Н. Служебные слова и понятие // Логико-грамматические очерки. – М.: Высшая школа, 1961.

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Sh.</i>	O‘zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O‘zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo‘lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O‘zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She‘riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta‘siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov B., Sharipova S. Istamova SH.</i>	O‘zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o‘rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so‘zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o‘zbek tili leksik sathiga doir ba‘zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O‘zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O‘zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o‘zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho‘lponning “Kecha va kunduz” romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92
<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek,</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107

<i>Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xūlasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177
<i>Utegenova O‘g‘iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning	191

	o‘rganilganlik darajasi hamda turlari	
<i>Turg‘unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o‘rni	199
<i>O‘ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o‘zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so‘zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o‘xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G‘aybullayev Erkinjon</i>	O‘zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho‘lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o‘ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o‘rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o‘zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o‘zbek leksik tizimidagi o‘rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O‘zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o‘rni	260
<i>Turg‘unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o‘rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik vositalarning o‘rni	274
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo‘chqor Norqobil hikoyalarda xalqona so‘zlashuv, ibora va maqollarning qo‘llanishi	285
II SHO‘BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		

<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma’lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o‘rni	297
<i>Ruzibaeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O‘zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta’limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G‘ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma’lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O‘zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilabaev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта изучения узбекского языка как второго	361
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o‘rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga	385

	ta’siri: XXI asrda yozma va og‘zaki muloqotning transformatsiyasi	
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta’sirchanligini oshirishda sifatlarning o‘rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko‘p ma’noli so‘zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O‘rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she’riyati leksikasini chastotali lug‘at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug‘bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	“Fiziologik xatolar”ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o‘ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo‘llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o‘zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o‘rni	443
<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O‘zbek tilidagi ayrim fe’l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘zga tilli o‘quvchilarning nutqini o‘stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova</i>	Tilshunoslarga bog‘lab berilgan tomorqa...	477

<i>Nargizaxon</i>		
III SHO‘BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O‘zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo‘ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалья: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509
<i>Otamirzayeva Sug‘diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o‘zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohibjamol</i>	Ingliz va o‘zbek tillarida “yaxshilik” va “yomonlik” kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o‘xshatishlar tadqiqi	539

<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O‘zbek va ingliz xalq maqollaridagi “omad” va “omadsizlik” konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO‘BA. O‘ZBEK TILINING XORIJDA O‘QITILISHI VA O‘ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Ahmet Akalin</i>	Kültür taşıyıcısı olarak özbek dilinin diplomatik fonksiyonu	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O‘zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Türk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboeva Khavojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581
<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o‘zbek tillari misolida	584
V SHO‘BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Tanju Seyhan</i>	Ali şir Nevâyî ve üslubunda fiillerin yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O‘zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Farhad Rahimi</i>	Nezrali’nin çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine II	611
<i>Vahidə Cəfərzadə</i>	Mustafa Zəririn “Siyərün-nəbi” əsəri haqqında bəzi qeydlər	640

<i>Muhammadiyeva Dilafro ‘z</i>	“Boburnoma” parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo‘ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo‘janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning “Sab’ai sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan manbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn “Yüz hədis və yüz hekayə” əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	“Qo‘noq” umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O‘razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o‘rganish obykti sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay, Görge Bay)	711
<i>Meryem Hamişoğlu</i>	Türkçenin ilk sözlüğü <i>Dîvânu lugâti't-türk'</i> ten özbek türkçesine bitki adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o‘rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O‘zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o‘simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o‘rganish obykti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug‘otit turk”dagi o‘z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O‘tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba’in she’rlarda “hayit” so‘zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Naimaxon Siddiqova</i>	Eskirgan so‘zlarning eskirmagan ma’nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	The stylistic, linguistic and psycholinguistic analysis of femalemale forms of address in the texts	766

	of the book of “Dede Qorqud”	
<i>Roza Turdiyeva</i>	O‘zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	775